

Telegraful Roman.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Corespondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45. Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSETIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douări 24 fil., — de treiuri 30 fil. rândul cu litere garmond.

Speculă diplomatică.

Sibiu, 23 Iunie n.

E lucru cunoscut, că puterile din împărtita înțelegere caută mereu să-și arate, prin diplomații lor, dragostea și bunăvoie față de puterile mici, cari până acum și-au pastrat neutralitatea și n-au intrat și ele în valurile groaznicului răsboiu mondial.

Mai ales asupra României, Bulgariei și Greciei se fac presuni necontenite, pentru a le îndupla să între și ele în horă, să sară și să scoată ele din foc castanele, pentru cari și-au făptu binișor degetele Rușii, precum și le-or frige pe rând și ceialalți. Si se fac promisiuni posibile și imposibile țărilor acestora neutre, firește, din aceea ce e a altora, numai ca să iasă odată din nepăsarea atât de supărăcioasă pentru cei din împărtita înțelegere, a căror situație desperată numai statele balcanice ar mai putea-o salva.

Dar e clar, că promisiunile făcute cu privire la întregirea statelor balcanice cu teritoriul streine nu se fac, decât numai în scopul de a le prinde în cursă, contându-se probabil la credulitatea și naivitatea oamenilor, la strada inconștientă și irresponsabilă, care va putea și aci se terorizeze bărbății cuminți, ca și în Italia. Că nu sunt sincere promisiunile făcute, și că ele se fac numai din speculă, se evidențiază destul de bine din felul cum sunt făcute.

Ce se promite Bulgariei de pildă? I se promite partea din Macedonia, care în urma sfârșitului tragic pentru Bulgari al rasboiului al doilea balcanic a ajuns sub stăpânire sârbească. Se cere însă, ca Bulgaria să între numai decât în acțiune și să ajute antantei se pună mâna pe Constantinopol și pe Dardanele. După sevărșirea acestui act de bravură, pe care antanta singură nu-l poate sevărși, Bulgarii pot să între în Macedonia și să-și iee partea care li se cuvine!

Am înțeles bine rostul propunerii, și de sigur că tot atât de bine l-au înțeles și cei dela conducerea statului bulgar. Se între Bulgarii cu trupele lor în acțiune pentru cucerirea Constantinopolului și a strâmtorilor pe seama Rusiei, și apoi pot se iee Macedonia. Dar cu ce se o mai iee, dacă trupele lor vor săngera și se vor nimici cu totul la Constantinopol și pe drum până la Constantinopol? Sârbia poate să doarmă liniștită, căci pe calea aceasta nu va perde Macedonia.

Tot atât de sărată e apoi și ademenitoarea propunere făcută României din partea antantei. I se dă adeca Ardealul; n'are decât să între fără amânare în Ardeal și să și-l ocupe. Se între cu

întreaga ei armată, iar Rusia îi dă ajutor însemnat, îi pune la dispoziție un milion de soldați.

Las că dacă Rusia ar mai avea undeva o armată de un milion, nu ar ținea-o rezervată pe seama Românilor, ci ar fi trimis-o de mult în Galitia, ca să împedece înaintarea și victoriile frumoase ale trupelor germane și austro-ungare; dar se presupune că o are. Care ar fi situația ce s'ar putea naște și care de fapt s'ar naște cu siguranță dacă s'ar primi ofertul din partea României? România ar între cu întreaga ei armată în Ardeal, pătind însă în Carpați aceea ce a pătit și Rusia; armata ei ar săngera de geaba, s'ar nimici, iar milionul de Ruși, întrând în România, sub pretextul că îi sare întru ajutor, ar devasta-o dela un capăt până la celălalt, cum a fost devastată Galitia și Bucovina, și în urmă și-ar lua drumul spre Sârbia, pentru a scoate din belea pe protejații Rusiei, pe Sârbi. România s'ar allege numai cu perderile enorme și cu răsetele diplomaților puterilor din antantă.

Eatătă nesinceritate, atâtă perfidie în propunerile acestea diplomatic, în promisiunile acestea ale antantei, încăt miop de tot și lipsit de simțul judecății clare trebuie se fie acela, care poate să le mai dea crezământ. Mai ales cu scopurile pe cari le urmărește Rusia ar trebui se fie în curat fiecare Român și să știe, că idealul cel mare național rusesc este împreunarea tuturor Slavilor, iar în această mare slavă România formează o insulă, o pedeșcă mare, care trebuie delăturată. Interesele Rusiei nu admit deci o Românie mare și tare, ci din contră, o Românie mică, slabă, ascultătoare de Rusia. Si dacă Rusia promite astăzi României „întregirea neamului”, — o face numai din speculă. N'are să-i dea ajutor României, ca să se măreasă, nici în casul dacă ar eșa învingătoare din răsboiu, — ceeace acum e esclus cu desăvârșire, — și cu atât mai puțin ajutor poate să-i dea în cazul, că va fi bătută strănic, ceeace e sigur.

Nici când Rusia n'a fost binevoitoarea neamului românesc și n'are să fie nici în viitor, nici odată. Dovadă fapta ei, cunoscută de toți, dela 1878, când a luat Basarabia, drept recunoștință față de România, pentru ajutorul eficace dat în răsboiul contra Turciei. Si nime n'a cunoscut primejdia rusăcă atât de bine, ca fericitul Simeon Bărnău, care într-o consfătuire a comitetului național dela 1849, când a fost vorba despre cerearea unui ajutor din partea Rusiei, a sărit indignat dela masă și a rostit memorabilele cuvinte: „Decât cu Muscalii, mai bine cu Ungurii!“ El era deci gata mai

curând să se împace cu aceia, în contra cărora își pornise neamul la luptă, decât să-i învingă cu ajutorul Muscalilor!

Locul României deci, în cazul că se va decide să iasă din neutralitate, nu poate se fie la nici un cas lângă puterile egoiste din împărtita înțelegere, ci numai lângă puterile centrale, cari au mare interes, ca se existe o Românie tare, pentru a forma stăvila în contra slavismului.

Petitorii României. Ziarul «Fremdenblatt» dela Viena primește prin Sofia stirea dela București, că ultimul consiliu de ministri ținut acolo s'a ocupat cu noile propuneri făcute României din partea antantei, pentru că să-i sară întru ajutor, și că propunerile au fost respinse în întregime, ca neacceptabile din partea statului român. Petitorii României au fost deci de nou corăji.

Soartea neamului românesc.

(b.) Există o lege în natură, o regulă pe pământ, că tot ce este inficiat de germenele putreziciunii are se dispară, mai curând sau mai târziu. Se menține și se desvoaltă numai aceea ce este deplin sănătos. În viața popoarelor declinul este determinat prin degenerarea morală și fizică, iar înălțarea prin forță de rezistență, sau prin aptitudini extraordinare de expansiune etnică.

Așa vedem la Germani această forță de expansiune desvoltată într'un chip deosebit. La Francezi puterea de rezistență este singurul scut pentru apărarea ființei lor etnice ce le-a mai reamas. Rușii dimpotrivă sunt în declin vădit în amândouă aceste direcțuni. Pe Englezi nu-i putem clasifica încă nici într'una, nici în ceealaltă parte, căci ei și-au ajuns apogeul înălțimii lor morale și materiale deja de mult, și să poate, că tocmai actualele momente să le aducă o cădere repede și dezastroasă pentru totdeauna. Italianii apoi abia au intrat în arena în care să dă proba de forță a națiunilor, deci asupra lor nu ne putem pronunța încă.

In general soartea națiunilor atârnă dela desfășurarea acestui conflict, din care popoarele rezistente se vor menține, cele slabe vor fi, dacă nu chiar nimicite, la tot casul reduse cu desăvârșire, iar viitorul va fi al popoarelor apte de expansiune.

Care va fi soartea neamului românesc? se va întreba oricare dintr-o noi.

Români din monarhia austro-ungară și Români din Rusia au fost puși la grea probă în acest conflict. Români din monarhie au dovedit o forță de rezistență extraordinară în fața dușmanilor, când aceștia erau de trei, de patru, de opt ori mai tari decât trupele noastre. Si au dovedit o forță de expansiune ne mai pomenită,

când se găseau egali, sau chiar numai în fața unei înalte puteri.

Prin urmare poporul românesc din monarhie este o forță de expansiune. Despre Basarabenii n'am putea spune acelaș lucru. Aici poate forța de rezistență a fost destul de bună, puterea expansivă însă aproape nulă, ceeace e numai o urmare a stării suflarești a bieților nostri frați de dincolo de Prut.

Căci Basarabeanul știe foarte bine, că oricât ar lupta de îndărjit, victoria Rusului n'are se schimbe soarta Românilui basarabean. Autocratismul și despotismul moscovit are se fie cu atât mai apăsător, cu cât va ajunge mai puternic. Si de aceea Basarabeanul nu luptă pentru un ideal propriu, ci pentru un ideal, care nu este al său, ci al rasei străine ce-l stăpânește.

Românul ungurean însă luptă cu nădejdea pozitivă în sufletul său, că biruința monarhie în afară va însemna și biruința internă a dreptății asupra impilării.

Statul nostru nu este un stat absolutistic, ci constituțional, și ceice au abuzat de această constituție n'au fost Români, cari împreună cu Maiestatea Sa au ținut foarte mult la respectarea acestei legi a statului ungar, întemeiat pe dreptul egal al popoarelor sale. Ca și Augustul nostru Monarh, aşa și credincioșii lui Români, au ținut cu sfintenie la stălpul patriei și al dinastiei, dând Cesarului ce este al Cesarului, și cerând pentru ei numai atât cât li se cuvine.

Alții însă n'au vrut în anumite timpuri să dea nici măcar atât, că se cuvenea Cesarului, n'au vrut să dea soldați căți trebuiau, iar celor alalte popoare nu li-au acordat nici dreptul la existența lor națională.

Soartea neamului românesc a fost prin urmare una dintre cele mai rele până la isbuțirea acestui răsboiu. Răsboiul însă a lămurit pe deplin forța noastră de energie și de expansiune și a scos la iveală păcatele tinerețelor constituției ungare, punând în evidență lipsa de pricere a vechilor conducători maghiari, cari au făcut greșeli ce se puteau răzbuna amar, dacă astăzi patria maghiară era avizată numai și numai la apărarea din partea unei armate maghiare independente.

Din greșelile trecutului, șovinismul maghiar a putut abia acum să învețe ce va se zică: Românul, Germanul, Croatul, Sârbul, Slovacul austro-ungar, cari până acum în ochii lui tulburi nu erau decât toți maghiari certificați cu «buze străine». Nu buzele însă, ci sufletul unui popor determină iubirea de patrie și forța lui de expansiune. Si cum în acest răsboiu Români din monarhie se dovedesc de cel mai redutabil element militar, rolul lor în cadrul constituției ungare va trebui se aibe un loc prim, nu numai ca element de cultură, independentă națională, ci și de influență politică în mersul trebilor de stat, dacă este, ca acest organism consti-

tuțional să se menție la vaza, la care va fi ridicat pe urma victoriei finale a armelor noastre, cari nu sunt numai maghiare, ci sunt armele patriei și ale gloriosului nostru Monarh, purtate cu atâtă viteză de *toate* iubitele sale poapare.

Răspuns

la „Reflexiunile” părintelui Dr. Ioan Stanciu, privitoare la „Propunerea părintelui economist C. Nazarie”.

De Ioan Popa, paroh.

Incepusem a deveni impacient, a simți în suflet o măhnire aproape neesplabilă, văzând că sfârșitul unei luni se încheiase și încă nici un glas, din nici o parte, nu s'a auzit rostindu-se asupra propunerii, după mine de mare însemnatate, a părintelui economist C. Nazarie. Totuși nu-mi venea a crede într'un aşa de izbitor indiferentism, față de o chestie atât de importantă.

Și în parte nu m'am înșelat. Zic în parte. Căci nădăduam să văd un număr mai însemnat de preoți, din diferite laturi ale mitropoliei, luând parte la discuție și potrivit cu împrejurările și obiceiurile locale, mai ales însă cu vederile și simțemintele proprii de cari sunt conduși, spunându-și cuvântul. Ar fi și fost de dorit, ca astfel să se poată ajunge și la noi la o bună întocmire, și totodată la o generalizare într'o formă înțeleaptă bărem a unor slujbe, din mult ignoratul și îngăduitorul tipic al bisericii noastre.

Inceputul părintelui Stanciu, așa cum a fost, mi-a întărit așteptările. L-am considerat de-o rază trezitoare, care se va răsfrânge și asupra altora, le va topi răceala tăcerii și a nepăsării și-i va îndemna să se alieze la încercarea de inaugurare a unui început prevestitor de muncă trează, stăruitoare și înțeleaptă.

Până la acest dat, vreme de altcum cu destul răgaz, ne mai ivindu-se nici un luător de cuvânt, mă văd îndemnat a privi discuționea de încheiată și a răspunde numai reflexiunilor fratelui în Cristos Dr. Ioan Stanciu.

De mult mă preocupă gândul de-a stării asupra unor stări și pricini, cari ţin în loc activitatea culturală mai vie a preoțimii. Indiferentismul arătat față de această chestie îmi îmbie prilej potrivit. Să mi se îngăduie deci până a răspunde în special la obiectiunile făcute, a deschide o paranteză, care îmi va sta într'ajutor și din care în bună parte se vor desprinde și unele din argumentele protivnice.

Propunerea părintelui economist Nazarie am înfățișat-o într'un întreg corespunzător. Ca subiect al lucrării am luat și desvoltat din aceasta numai partea culturală, *predica*, având scopul de-a cuprinde și scoate la iveală din icoana stărilor zilelor noastre acea parte dureroasă și păgubitoare, care face pe mulți a se amăgi cu credința, că la noi și astăzi, când ne place a ne lăuda și mândri c' o generație nouă de preoți, cu studii corespunzătoare, cu maturitate, ici-colo chiar cu studii academice, partea de căpetenie a oficiului preoțesc s'ar pune aproape numai pe îndeplinirea slujbelor rituale și a celor câteva acte de rezolvat, ce se ivesc în decursul anului. Și'ncolo, cînste excepțiunilor. Din o parte diferite voci: am isprăvit, mi-am îndeplinit îndatorirea oficiului; am făcut totul. Pot să-mi văd de orce ocupătione ștrăină de chemarea slujbei preoțesti. Și iarăs dintr'alta numai bârfeli la viață săracăcioasă a satelor: că e urâtă, lipsită de occupație, plină de monotonie, de plăcăci etc...

Din studiu publicat în Nr. 31-32 ai «Telegr. Român» cel-ce a voit să mă înțeleagă a putut să constate cu ușurință sensul lucrării, ținta urmărită, care n'a fost și nu este alta, decât îndeplinirea cu conștiințiozitate și pricepera a tuturor datorințelor culturale preoțesti, care dacă s'a întrelasat în trecut, în prezent și'n viitor nu se va mai putea neglija. Va rămânea, ca pe lângă îndeplinirea cu conștiințiozitate a slujbelor rituale ca «cei dintâia oameni din satele noastre», ca «sfătuitorii și îndrumătorii chemați», — dupăcum foarte nimerit o spune dl profesor S. Mehedinți «să fie cel mai de seamă purtător de cuvânt și de idei în fiecare parohie», adeca, în marginile puterilor să fie fiecare o putere culturală de prima calitate, căci numai astfel va putea îndeplini cu vrednicie multele cerințe.

«In viața popoarelor de azi, zice un vrednic fruntaș al neamului nostru, toate se petrec sub deviza culturii. Iar cultura nu este altceva, decât un mijloc, care făcându-ne se cunoaștem tot mai bine lumea în care trăim și legile firii, cari ne stăpânește, ne dă putință să ne folosim căt se poate de mult de avantajile materiale ce acestea ne ofer; — ca parte morală: cultura e mijlocul prin care ne deprimem să lăpădăm zilnic mai mult și mai mult din însușirile animalice ordinare moștenite, cari sunt totdeauna egoiste, și să ne însușim calități altruiste, căutând binele altora, nu numai al nostru. Iar însușirea de căpetenie a omului cult trebuie să fie iubirea de muncă.» (V. Onițu, «Telegr. Rom». Nr. 73. 1908).

critic. Buc. 1909; In chestia modificării legii Sinodului. Lămuriri canonice-istorice asupra organizaționii bisericesti din biserică ortodoxă Buc. 1909; Viata și faptele lui Antim Ivireanul, Mitropolitul Ungro-Vlahiei. Buc. 1910; Din istoria bisericii române. Secolul XV. Studiu istoric. Buc. 1910; Istoria bisericii române pentru cl. VI secundară Buc. 1912; — pentru cl. VII secundară Vălenii de Munte. 1912.

In ziua de 1/14 Octombrie s'a stins din viață, la Gherla, Ioan Mihalyi, membru corespondent în Secțiunea istorică, ales la 25 Martie (7 Aprilie) 1901. D-l președinte Dr. C. I. Istrati ni-a adus la cunoștință veșnică încrețirea din viață în sedința dela 3/16 Octombrie. Biroul a exoritat condoleantele sale printre telegramă adresată I. P. S. Sale Victor Mihalyi, Mitropolitul Alba-Iuliei și Făgărașului, fratele răposatului.

Mihalyi s'a făcut mult cunoscut prin culegere sa de documente asupra Maramureșului, apărută la 1900 în Sighetul Marmăiei, sub titlul de: Istoria Comitatului Maramureș. Tom. I. Diplome maramureșene din secolul XIV și XV, — scriere premiată de Academie. Dela dânsul ni-a mai rămas: Mitropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa. Schiță biografică. Blaj 1890.

Dr. E. Kaluzniacki a incetat din viață în ziua de 21 Iunie (3 Iulie) Răposatul era un cunoscut slavist și profesor de limba și literatura slavă la universitatea din Cernăuți. Academia, ținând seamă de valoarea

Ca preoți culți și harnici, conștiinții de datoria chemării noastre și înțelegători de rostul vremii, ne vom năzui a cuprinde sub aripile puterilor noastre sufletești, într'un program potrivit împrejurărilor și cerințelor locale, toți ramii culturii religioase, morale, pedagogice, istorice, naționale, economice și sociale. E de datoria preotului de-a trezi pe credincioși la o muncă nouă și rațională, de-a îngrijii de luminarea și înaintarea satelor, de-a împăna fiecare pe cel de sub păstorirea lui cu tot soiul de societăți și reunii, a căror întovărășire și înfrâjire să le întărescă mintea și încrederea în munca proprie, care toate le preface, toate le schimbă spre bine, toate le îndreaptă spre progres! Preoții sunt chemați a stăruie fiecare, cu «temp și fără temp», și de a face din satul lor o parohie bine îngrijită, îngrădind-o de toate laturile cu cetăți puternice, cu toate lucrurile bune, cu tot felul de așezămintă culturale, cari din toate părțile se reverse asupra ei binecuvântata ploaie înviorătoare, precum și razele mănoase ale soarelui de primăvară, ale unei munci nepregetate, ale unei culturi și propășiri înălțătoare. Căci puterea muncii și a culturii sunt armele vremii, prin cari se săvârșesc minuni, se căstigă lupte și se sdobesc întăriri. Se alungă întunericul neștiinței, se usurează greutăți de traiu, se desăvârșesc oamenii, se prefac sate și orașe, se înmulțesc averi sufletești și trupești.

Spre un astfel de program de muncă și chemare ne îndeamnă preînțeleptul nostru părinte Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Mețianu, în clasica vorbire de instalare în scaunul episcopal, zicându-ne: «Voi sunteți chemați a fi cei mai de aproape amici ai poporului, dela naștere până la mormânt. Voi sunteți cari auziți durerile și suferințele lui, voi sunteți cari împărtăți cu el binele și răul. Deci aducându-vă aminte, că chemarea voastră este atât a slujii sfintele taine, cât și a învăța poporul, în școală și în biserică, afară de școală și afară de biserică și la toate ocaziunile, aducându-vă aminte, că chemarea voastră este să fiți adevărați părinți ai poporului, și ca atari aveți sacra datorință a-i deștepta simțul la tot ce e bun frumos, folosit și nobil; aducându-vă aminte, că precum aveți titlul de părinți față de popor, tot așa aveți și datorință a îngrijii de creșterea lui cea bună, ca și de a familiilor voastre; aducându-vă aminte că un păstor numai atunci e văzut, respectat și folosit, când și turma lui e bine grijită și respectată; și în fine, aducându-vă aminte, că mai curând sau mai târziu vom descinde cu toții

în mormânt și după moarte vom avea să dăm seamă înaintea lui Dumnezeu și a posterității de toate faptele noastre, dar și până atunci aducându-vă aminte pilda smochinutui și a pomului neroditor, pe care l-a osândit Domnul în foc, pentru că n'a adus fructe, (Marcu, XXI, 9) vă recomand și vă sfătuiesc din tot sufletul meu, să lucrezi ziua și noaptea la întărirea poporului nostru în religiunea străbună, după spiritul ei, așează la luminarea lui și prin aceasta la fericeirea lui bineînțelesă. Dacă cei 12 apostoli ai lui Cristos au fost în stare a lumina lumea cu învățăturile lor față de toate pericolele ce-i amenințau, cum nu va putea face aceasta fiecare preot de astăzi în parohia sa, care-l susține și venerează, ca pe părintele său». (Telegr. Rom. Nr. 43-1915)

Iar un alt prelat bisericesc zice: «Am afirmat, că dela munca și hărnicia fiecăruia preot depinde în total buna starea morală și materială a poporilor încredința păstorirei sale. Da, așa este; că nu știu care altul ar fi rostul și chemarea preotului în societate, dacă nu năzuința neîncetată de a o îndrumă pe calea propășirii morale și sociale creștine. Numai prin aceasta ar satisface poruncii date de Iisus Cristos a fi «lumina lumii», poruncă, care cuprinde în sine întregul domeniu al vieții creștinești și cetătenesci». (Albina, an. VI, p. 497). (Va urma).

Răsboiul.

Lembergul e recucerit dela Ruși! Aceasta e știrea îmbucurătoare, pe care ni-a adus o firul telegrafic încă eri sără. Lupta a fost grea, pentru că dușmanul își făcuse întăriri puternice în jurul Lembergului, cari însă rând pe rând au fost luate cu asalt de bravele trupe aliate. Eri după amează, (Marți, în 22 Iunie) trupele germane și austro-ungare și-au făcut apoi intrarea triumfală în Lemberg, capitala Galiciei. S'a dat deci ultima lovitură Rușilor pe teritorul Galiciei, care acum poate fi considerat ca curățit de Ruși.

La frontul italian s-au dat lupte la Plava, pe la Krn și la Plöken, granițele Carintiei, dar toate cu succes nefavorabil pentru trupele italiene, ale căror atacuri au fost toate respinse. Vasele noastre de răsboiu operează pe mare cu bun succes.

Pe frontul dela apus mai multe atacuri de ale trupelor franceze au fost respinse din partea Nemților. Într'un loc trupele germane au luat o ofensivă și au scos pe Francezi din mai multe linii de apărare. Șase ofițeri și 623 soldați francezi au ajuns

era un artist de mult gust și și-a pus toată priștearea și talentul în restaurarea monumentelor noastre istorice, cum sunt catedrala și reședința episcopală dela Curtea de Argeș, bisericele Trei Ierarhi și S-tul Nicolae din Iași, catedrala Metropolitană din Târgoviște și biserica S-tul Dumitru din Craiova.

S'a depus o coroană pe sicriu din partea Academiei; iar la serviciul religios au asistat d-l I. Bianu și secretarul d-voastre general.

In anul trecut Academia a fost pusă în putință să îndeplinească vechea dorință de multe ori exprimată, de a lăua în a ei îngrăjire perpetuă casa dela Mircea, în care a locuit, a găzduit și a scris marele poet al neamului Vasile Alecsandri, dimpreună cu mormântul în care se odihnesc pentru vesnie rămăștele lui pământești.

Nepoatele de fiecă ale poetului, d-na Margareta N. Catargi și d-ra Elena D. Catargi, ca proprietare ale moșiei Mircea, lăsată lor prin testament de marele lor bunic, au dărui Academiei, prin acut investit cu toate formele legale dela 3/16 Iunie 1914, casa, curtea și grădina cu toate edificiile cuprinse în lăuntrul împrejmuirii și în cari a trăit acela, care a fost în epoca lui măreță cea mai luminoasă glorie literară a neamului și a Academiei. Folosința imobilului este de drept rezervată, pe tot timpul vieții, d-nei Paulina V. Alecsandri, văduva gloriosului poet și patriot.

FOIȘOARĂ.

Dela „Academia Română”.

Raportul secretarului general asupra lucrărilor făcute în 1914—1915. —

(Urmare.)

Iată aci scările rămase dela N. Dobrescu:

M. Minuci Felix. Apologia Octaviu, tradusă în română și precedată de o schiță biografică și de un studiu critic introductiv. Teză de licență. București 1902; Fragmente privitoare la istoria bisericii române. București 1905; Istoria bisericii din România (1850—1895). Buc. 1905 (Studiu de istoria bisericii române contemporane. I); Intemeierea mitropolilor și a celor dintâi mănăstiri din țară. Buc. 1906 (Contribuții la istoria bisericii române); Istoria bisericii române din Oltenia în timpul ocupaționii austriace (1716—1739). Buc. 1906; Un memorial al Mitropolitului Atanasie. Buc. 1906; Contribuții la istoria bisericii române în secolul XV. Buc. 1907; Lectia de deschidere a cursului de istorie bisericii române... 3 Noemvrie 1907. Buc. 1908; O privire istorică a calendarului bisericesc. Vălenii de Munte 1908; Mitropolitul Andrei Șaguna. Buc. 1909; Defectuozitatea alegorii episcopilor și mitropolitilor la noi. Studiu istoric-

în captivitate la Nemți. Pe alte locuri au avut Francezii mici succese, iar localitatea Metzeral a fost evacuată de Nemți, pentru a se evita perdeți inutile.

O broșură de actualitate.

In zilele trecute am primit dela domnul profesor în teologie Dr. N. Bălan o broșură actuală, intitulată: „*Îndrăzeniți eu să vădă lumea!*”. Cuprinde cinci predici pentru timp de răsboiu.

Toamna eram dornic de o astfel de carte și nu m-am însărat, căci predicău-se la noi în toate Duminecile, — re-lărgăzuioare germeșe de cari mă folosește — carteaceasta mi-a dat un prețios ajutor, nu numai la măngăierea și întărirea credințoșilor parohieni în credința noastră, ci și a militarilor reconveniente, aflători în Cristian.

La noi predica e o necesitate imperioasă, și aceasta de aceea, fiindcă România din comunele unde trăiesc împreună cu evangeliici luterani, văd în preot nu numai un singur la altarul Domnului, ci și un îndrumător în toate chestiile ce-i preocupă.

Trăim vremuri istorice. Răsboiu mondial descorește lumii virtuțile ostașilor noștri ca: curajul, jertfarea de sine și altele.

Până când ostașii își indeplinește datoria către tron și patrie pe câmpul de luptă, noi, preoții dela sate, avem datorintă să răspândim și întări cuvântul lui Dumnezeu, și cu mai mare sîrgintă ca ori când, dând celor de acasă curaj moral pentru suportarea naționalilor vremii, înșărându-i suflările și trezindu-i la o nădejde de mai bine în viitor.

Brosura prelucrată atinge acest scop într-toate; despre aceasta se va convinge ori și cine, dacă își ia osteneala să cetească frumos și pe foțele poporului ori care cuvânt din ea.

Duminică am ținut a patra predică după broșura domnului prof. Bălan și trebuie să constată că această eale, că impresia sa ură poporului a fost una din cele mai puternice.

„Voi părinti, tu tată și mamă, rugăti-vă pentru fiul vostru; tu soție, roagă-te pentru soțul tău; voi copilași, rugăti-vă pentru tatăl vostru; voi pretini și vecini, rugăti-vă pentru frații voștri duși în răsboiu... Până nu fost acasă și cu voi împreună, poate nu i-ai sătăi prețui și nu i-ai iubit după cum se cuvenea, — acum, când sunt departe de voi, arătați-vă iubirea, rugându-vă pentru dânsii etc. etc.”

Să numai din aceste frânturi citate se poate presupune, că căt de tare atinge ele simțul inimii poporului dela sate; în cursul predicilor întregă biserică, cu mic și mare între suspine și cu ochi plini de lacrimi, toti păreau că rostesc rugăciunea:

„*Doomne, pe cel iubit al meu, care se găsește în ploaia de gloare, îl las în seamă Ta, Tu să porți grija de el, Tu să-l ocrotești.*”

Rezultatul acesta moral constituie o satisfacție pentru domnul Dr. N. Bălan și stud. în teol. Moșoru de a fi făcut un lucru bun și folositor.

Stilul ușor precum și explicații proprii felului românește de gândire, apoi exemple bine alese din viața neamului nostru, sunt lucruri reușite, după care judecând să ar putea zice, că broșura e mai mult originală decât prelucrată.

Fapta d-nei și d-șoarei Catargi, portată din simțimile de adâncă pietate pentru memoria glorioasă a bunicului lor și din increderea că aceleasi simțiminte se păstrează acum și vor fi păstrate și în nesfârșitul viitor și de Academia Română, — este prin nobletea ei morală mai pesus de orice laudă.

D-l președinte Dr. C. I. Istrati, aducându-ne la cunoștință aceasta în ziua de 6/19 Iunie, a propus înființarea unui muzeu în care să se strângă toate lucrurile rămase de pe urme poetului. Cu această ocazie, d-l Dr. Istrati a făgăduit să dărnească toate lucrurile adunate de d-sa, în legătură cu Aleșandri.

II. Ședințele de peste an.

Anul trecut Academia a ținut 19 ședințe ordinare, 2 extraordinare și 15 publice.

In ședințele publice s-au făcut următoarele lecturi și comunicări:

D-l N. Iorga a ocupat mai multe ședințe cu expunerile și comunicările sale:

La 6/19 Iunie a cetății comunicarea: Venetia în Mare Neagră. III. Originea legăturilor cu Ștefan cel Mare și mediul politic al devotării lor; la 20 Iunie (30 Iulie) a expus comunicarea: Scrisori inedite ale lui Tudor Vladimirescu din anii 1814—1815; la 5/18 Septembrie a vorbit despre: Activitatea culturală a lui Constantin Vodă Brâncoveanu și scopurile Academiei Române; la 17/30

Azi e înțepătuș, ca să nu se întrelase la nici o ocazie, predicarea cuvântului lui Dumnezeu, să nu se mărginească nimenea numai simplu la celebrarea sfintei liturgii ori a sfântului Maslu s. a., căci dacă a fost de juns slujba sfântă în timp de pace, azi sufletul poporului e dornic de a sta multe și trebuie mulțumit, căci „astăzi predică și evenimentele!”

Cristian, la 4 Iunie v. 1915.
Preot. Const. Moldovan.

Frății Lucaci morti pe veci.

In Baia-mare s-a ținut nu de mult sinodul protopopesc gr.-cat. român, sub conducere nouă protopop Alessandru Breban. Sinodul a votat în unanimitate o rezoluție, impusă de imprejurările actuale, în care se osândesc preotii Dr. Vasile Lucaci din Sisesti și fratele său Constantin Lucaci din Dorohoi, pentru că și-au părăsit turma fugind în România. Rezoluția, adresată P. S. Sale, Episcopului Dr. Vasile Hossu din Gherla, sună astfel:

„Preotimea română greco-catolică din districtul Baia-mare este adânc măhnită din cauza rătăcirei criminale a celor doi preoți: Doctor Vasile Lucaci, fostul preot din Sisesti, și Constantin Lucaci, fostul preot din Craiova-Dorohoi, care renegându-și patria, și se căpând din vedere cele părintești, și-au părăsit credințioșii toamna într-un timp, când aceștia aveau mai multă nevoie de un conductor viteaz. În modul acesta au trădat trebile sacre ale Românilor, care trăiesc pe teritoriul coroanei Sfântului Stefan, au murdarit buna reputație, păstrând cu gelozie sfântă în timp de secole, reputație, care este intemeiată pe concepția morală, că pentru un preot român nu există și nu a existat o comoră mai scumpă decât credința, limba, patria și tronul, păstrând totdeauna ca reliquia cele mai prețioase și pentru a căror apărare au fost totdeauna gata și sunt gata și astăzi, dacă ar fi de trebuință, să-și verse sângele. Acum, când dela începutul răsboiului avem pentru prima oară prilejul să ne întrunim în sedință districtuală, ne înțășăm înaintea Preașințitului nostru Arhiepiscop și, a grădiosului nostru părinte, cu rugăciunea nestrămutată, să ștergeți din lista preoților pe numiții trădători de patrie, de oarece nu putem suferi, că aceștia să servescă și mai departe că preoți ai acestei dieceze și nu putem admite nici pentru un moment, că să planeze asupra noastră bănuială, că am voi să ne identificăm cu ei. Dar stim că de dureros ne atinge rătăcirea lor ca migelească, și că pentru noi ei sunt morți pe vecie.”

NOUTĂȚI.

Examenele de calificare învățătoarească la seminarul nostru arhiepiscopal s-au ținut în zilele din 16—19 Iunie p. a. c. sub presidium comisarului consistorial Dr. George Proca, asistând ca reprezentant al guvernului Domnul Dr. Petru Ionescu, consilier de secție în ministerul de culte și instrucție publică din Budapest. S-au supus la examen 17 candidați, care toti au prestat ex-menul cu succes. Candidații care au obținut diplome de învățători sunt următorii: a) absolvenți de pedagogie: Nicolae P. Băncilă, George Banciu, Romul Bena, Alexandru Blebea, Ioan Căciula, Ioan Coldea, Simion Duma, Nicolae Mihaiu, Martian

Otomvrie ne-a întreținut despre: Opera de istorie a Regelui Carol; la 7/20 Noemvrie a cedit o comunicare despre: Imperialismul austriac și cel rus în desvoltare paralelă; la 28 Noemvrie (11 Decembrie) ni-a expus comunicarea: Din legăturile noastre cu Sărbători. Corespondenta românească a voevozilor din Cladova; la 12/25 Decembrie a vorbit despre: Privilegiile Șangăilor dela Târgu-Ocna; la 23 Ianuarie (5 Februarie) ni-a comunicat: Cateva acte privitoare la istoria comerțului român; la 20 Februarie (5 Martie) a făcut o comunicare desore: Dreptul de viață al statelor mici; la 6/19 Martie a dat lectură comunicării: Dardanele. Amintiri istorice; la 3/16 Aprilie a cedit comunicarea: Cateva lămuriri nouă cu privire la istoria Românilor.

In sedința dela 19 Septembrie (2 Octombrie), d-l general Gr. Crăiniciu a cedit comunicarea: Din istoria noastră militară în 1913 și 1914; la 12/25 Decembrie comunicarea: Asupra răsboiului european.

Colegul nostru d-l Duiliu Zamfirescu, în sedința dela 7/20 Noemvrie, a cedit comunicarea despre: Sufletul răsboielor în trecut și în prezent; iar la 13/25 Martie despre: Bosforul și Dardanelele față de interesele românești.

Tot în sedința dela 13/26 Februarie ni-a vorbit d-l Dr. G. Marinescu despre: Insomnie, ipersomnie și mecanismul somnului.

Negrea, Ilarion Nistor, George Pop, Stefan Șulariu, Nicodim Toderas și Iancu Zaharia. b) absolvenți de teologie: Ioan P. Băncilă, O. Bârseanu și Aurel Gabor.

Contele Berchtold la front. Fostul ministru comun de externe al monarhiei noastre, contele Leopold Berchtold, a cerut să fie înrolat și trimis ca sublocotenent pe câmpul de răsboi în contra Italienilor. Cererea î se va împlini.

Dela universitate. Rectoratul universității din Budapesta anunță, că înscrierile la universitate pentru semestrul prim al anului școlar 1915-1916 se incep în 1 Septembrie n. și durează 12 zile. Cu permisiunea rectorului și pe temeiul documentelor necesare, înscrierea se poate face până în 14 Octombrie. Taxa semestrală a studentilor ordinari este de 75 coroane, care se plătește îndată la înscriere.

Doamna Lucia Cosma, distinsă noastră cântăreață a fost decorată din partea Maiestății Sale, Regelui Ferdinand al Romaniei, cu medalia „Bene merenti cl. I.”

Hoții mari în Rusia. N-a folosit nimică amenințare generalisimului rusesc Nicolae Nicolaevici, făcută la începutul răsboiului, că cine fură dintre ofițerii ruși, va fi suanțurat ori impuscat, pentru că totușă s-a furat mult în Rusia și sub durata actualului răsboi. Astfel în Varsovia, în magazinul de provizii, trebuia să fie aprovisionat în valoare de zeci de milioane ruble; dar când se aștepta aci inspectia marei duce Nicolae, magazinele au fost aprinse. S-au făcut cercetări și s-a constatat, că aceea ce se află în magazinele arse, nu reprezintă decât o valoare de un milion. Celelalte, nouă milioane, au fost furate. Marele duce Nicolae a dat ordin să fie imediat arestați 250 de ofițeri superiori dela intendența rusască.

Curent de pace. Presa engleză și presa neutrală arată, că în America s-a pornit un puternic curent de pace. Nu mai este vorba de împăcarea perfectă a Germaniei cu America, ci se accentuează posibilitățile unei păci internaționale. Un singur fruntas al vieții americane combată ideile pacifistilor, fostul președinte Teodor Roosevelt.

Greve de muncitori. Ziarul berlinez primește stiri despre mari greve în Rusia. În orașele Odesa, Moscova și Petrograd s-au pus în grevă peste 50 mii de muncitori.

Mormântul deputatului Désy s'a aflat. O depoșă a comandanțului de armată Pfanzler-Beltin, adresată familiei deputatului Zoltán Désy, constată că preotul militar Dr. Fritsch a găsit mormântul eroilor deputați lângă Nistru, și că Désy a murit moarte vitejască în fruntea companiei sale, după o luptă crâncenă, în 24 Martie a. c.

Bani noi. S-au pus în circulație bancnote nouă de căte două coroane. Bancnotele nouă se deosebesc de cele vechi numai prin aceea, că sunt imprimate pe hârtie mai solidă. Hartile vechi de 2 coroane vor fi retrase din circulație.

Monopolul cafelei. Ministerul de finanțe al Rusiei plănuiește introducerea monopolului pe cafea. Speră să obțină un venit anual de 20 milioane de ruble.

Distinctie pentru un arhiepiscop. Țarul a trimis arhiepiscopului Eulogiu de Volbyaia o cruce împodobită cu brillante și însorită de autograf prea înalt, drept recunoștință că arhiepiscul a desvoltat activitate reușită (?) în respunderea credinței ortodoxe între locuitorii Galicii.

Gurile iadului. Soții italieni căzuți în captivitate austro-ungară spun, că artilleria noastră a făcut efect ingrozitor asupra trupelor italiene. Li s-au părut, că deodată s-au deschis toate gurile iadului să înghețe tot din cauza.

Fată în serviciu militar activ. Generalul Mackensen a făcut dela 15 Iunie încoace peste 40 de mii de prizonieri ruși în luptele galiciene. Între prizonierii se găsesc și fiice unui colonel rus. Viteaza fata a luat parte la răsboi îmbrăcată în uniformă de voluntar.

Cat de departe se audă tunul? În Vorarlberg și în valea Innului de sus s'a audat deslușit glasul tunurilor de pe câmpul de luptă alsatian. Înainte cu cîteva zile locuitorii din Bozen s'u putut deosebi perfect sgoitolul de tunuri descărcate în Tirolul sudic. O trupă de voluntari, care făcea exerciții la o înălțime de două mii de metri pe vârf Serles, auzea bine urletul tunului de la frontieră italiană, deși hotarul acesta, unde se petrec acum luptele, se găsește la o distanță de 160 de chilometri în linie aeriană.

Cheltuiala nu glumă. Anglia, în răsboiul actual, are o cheltuială zilnică de 72 milioane de coroane.

Inapoierea refugiaților. Din Viena se aduce la cunoștință refugiaților, care doresc să se înapoiște în Bucovina și în Galicia, că cererile în această privință trebuie adrese ministrului de interne austriac.

Disolvare. Un ziar elvetian primește stirea, că guvernul francez a disolvat toate reunurile politice înființate cu scopuri pacifice în Paris, Marsilia și Lyon. Reuniunile acestea purtau o corespondență întinsă cu țările neutrale, agitând pentru încheierea căt mai de grabă a păcii.

Casa domnitoare înrudite. Casa de Savoia a Italiei este foarte aproape înrudită cu Habsburgii. Prima soție a moșul regelui actual italian a fost arhiducesa Adelaida din Austria. Tatăl lui Victor Emanuel II, regele Sardiniei Carol Albert, a avut de soție pe arhiducesa austriacă Terezia, răposată în 1855. Membrii casei savoiene se înrudesc și cu multe famili principale din Germania. Cu slavii s'a înrudit numai domnitorul de acum Victor Emanuel III, căsătorit cu Elena din Muntenegru. Nu începe îndeosebie, că regina Elena a contribuit mult la declararea răsboiului italian.

Despre viitoarea pace. Din Berlin se scrie, că în ultima ședință a casei seniorilor prezidențiali a rostit o vorbire, în care între altele a zis: Nu putem să, oare la viitoarea noastră întrunire vom fi apropiati de terminarea răsboiului. S'a spus, că trebuie să încheiem o astfel de pace, care pe viitor să ne scutească de asemenea atacuri. După convingerea mea, nu există pace de felul acesta. Cu cît vom ieși mai întăriți din luptele de până acum, cu atât mai mult vor căuta adversarii noștri să se încheie într-o coalitie cu scop de a ne lăsa earăs aceea ce am câștigat. Garanta noastră nu poate să fie alta, de cat puterea noastră proprie. Am plecat cu unire și cureaj la răsboi: insușirile acestea au să fie hotărătoare și la încheierea păcii.

Bioskopul Apollo de pe Piața Hermann va reprezenta Mercuri și Joi în 23 și 24 Iunie n. 1915 program de elită: Benares, vedere colorată. Cucerit prin violențe, umoristic. Enigma casei din colț, dramatică criminală în 2 acte. Cand săpătanul e dus de acasă, comic. Tragedia pădurarului, dramatică socială în 3 acte.

Note și impresii.

Presimtire soldațească. Doi infanteriști stau de pază. „Stii ce, începe unul, mi se pare că ne apropiăm de pace.”

„Nu se poate, măi. Doar vezi, că ne batem zilnic și prin demne la dușmanii, și tot nu se mai gătește.”

„Ba, da! Se apropie sfârșitul. Uite de ce: domnul caporal îmi zicea săptămâna trecută, că noi toti sănăm adevăratii viteji; dar ieri și astăzi, totă ziua, nu m'a scos din „măgar” și „bou”: va să zică domnul caporal începe să vorbească întocmai ca în curtea dela casarma noastră. Nu-i asta semn bun, că vine pacea?”

Se face lumină în Franță. Criticele militare france

